

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XXI. Cùm venerabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Cum venerabilis.

PARAPHRASIS.

Putabat Prior S. Stephani Faventino suo Episcopo visitanti, se non obligari ad procurationem competentem, eò quòd dictus Episcopus dictæ Ecclesiæ S. Stephani omne servitium remisisset, nisi quòd annuatim trium librarum Cereum ab ipso Priore sibi solvendum retervaverit: & hanc remissionem expressè etiam instrumento probare posset. Responderet tamen Pontifex, non obstante hac remissione teneri Priorem ad moderatam procurationem visitanti Episcopo præstandam; tum quòd procuratio talis sit annexa visitationi, sicuti ergo visitationem (in genere scilicet, & univèrsim) ad quam ex officio tenetur Episcopus, remittere non potest, ita nec annexam procurationem; tum quòd non censetur de novo imponi, quod in fundatione de jure communi impositum est; tum quòd sub generali remissione non veniant, quæ quis verisimiliter in specie non esset remissurus, juxta reg. 81. in sexto. & Glossam hic receptam ut. de jure communi.

SUMMARIUM.

Per hoc, quòd Episcopus remittit servitia Ecclesiæ debita, non est censendus remittere jus visitandi, corrigendi, jus Cathedralitici &c.

Notandum. Possè quidem Episcopum cum consensu Capituli & ex justa causa remittere Ecclesiæ sibi subjectæ debita servitia: semper tamen, quamvis talis generalis remissio facta sit, sibi retinebit jus corrigendi, & coercendi, jus visitandi, & debitam exinde procurationem; jus Cathedralitici, sive Synodatici; jus instituendi in beneficijs; jus subsidij Charitativi; jus approbandi Confessarios pro sæcularibus, &

Slf 2

vai-

denotare potest, si res petita non possit haberi amplius, etiamsi actor hoc non petiverit.

1 Notandum primum. Difficultatem huius Cap. provenire ex mutatione monetæ, quæ olim majoris pretij fuerit, quàm modò sit, non tam bonitatis intrinsecæ, quàm extrinsecæ: satis tamen per varias clausulas sibi cavent, qui mutationem talem timent, & contractus varios ineunt. Quia tamen longioris & intricatæ satis disputationis materia est, ex varijs authoribus, si illius usus & necessitas est, peti potest. Videatur *Bartolus in legem Paulus 89. ff. de solut. Abbas in cap. quando 18. n. 12. de iur. jurand. Fachinus lib. 2. controvers. cap. 10. S. restat postrema questio, & Theolog. Moral. tr. 3. par. 1. c. 5. n. 19. & alij Doctores.*

2 Notandum secundum. Synodatici nomine venire Cathedraliticum, quod, cum in honorem, & recognitionem Cathedralitici Episcopalis solvitur, Cathedraliticum dicitur; & quia antiquitus solvebatur in synodo, singulis annis celebrari solita, Synodaticum dicebatur; neque de jure communi duos aureos excedebat: observari tamen debet etiam quoad hanc solutionem recepta consuetudo.

3 Notandum tertium. Ex hoc etiam cap. colligere Abbatem, quòd iudex partem etiam, quæ debet aliquid, condemnare possit ad rei petitiæ, si haberi hæc amplius non possit, æstimationem; etiamsi actor hujus æstimationis solvendæ, in defectum rei petitiæ, nullam mentionem fecerit, prout Pontifex in hoc cap. procuratorem Clericorum Papiensium ad monetam Papiensem, vel si hæc non habeatur, ad æstimationem illius condemnavit, quamvis Episcopus ad monetam Papiensem sibi solvendam agens, nullam æstimationis, in defectum solvendæ, mentionem fecerit.

**

*

universim, quæ omnes aliæ Ecclesiarum Episcopalia jura debent, aut juris sunt Episcopalis; cum ab eo talis facta remissio nihil communibus jurebus Episcopalis præjudicet, sed remissa tantum censetur ea servitia, quæ ex speciali obligatione talis Ecclesia debet, aut quæ de novo imponuntur, nisi exemptio major habeatur, cum auctoritate Summi Pontificis exemptis, vel exemptionem confirmantis, *cap. constitut. 6. de religiosis domibus*, vel sententiâ pro sua exemptione habeat Ecclesia, quæ eam præterdit, contra quam non appellavit Episcopus *cap. cum inter 13. de re judicata*, aut contra Episcopum jura Episcopalia legitime præscripsisset, *cap. cum olim 18. de prescript.*

CAPITVLVM XXII.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Dubitabat Archiepiscopus Compostellanus, cum tota Provincia Castellana ad jurisdictionem suæ Ecclesiæ accessisset, quomodo se gerere visitans illam deberet, in exigenda procuratione, & de hoc dubio Pontificem consulebat: qui eidem respondit, attendendam esse ad vicinarum Provinciarum consuetudinem, si certa non sit loci talis consuetudo, quæ omnino observari debeat.

SUMMARIUM.

Si nulla quantitatis procurationum in loco sit consuetudo, ex vicinarum Ecclesiarum consuetudine hoc desumendum.

NOtandum. Statutum quidem esse de jure communi, quod visitanti Episcopo vel Archiepiscopo &c. debeantur procurationes; nihil autem definitum esse, in qua quantitate præstandæ illæ sint, ut advertit etiam *Gloss. in cap. cum olim 19. v. quarta omnium h. r.* Et hinc, si consuetudo loci illius certa non sit, circa quantitatem talem vici-

narum Ecclesiarum consuetudo observanda erit: quæ regula ex auctoritate mente semper in talibus materijs, quæ à consuetudine dependent, observari debet; ut si scilicet in tali materia, propria loci, aut civitatis aliqujus consuetudo non est, vicinorum locorum consuetudo sit observanda *cap. cum olim 6. de consuetud.* nisi consuetudo illa valde onerosa, ut bene advertit Abbas, neque enim talia onerosa extendenda sunt, præsertim, si ex negligentia unius loci proveniant, quæ alteri obesse non debet.

CAPITULUM XXIII.

Procuraciones.

PARAPHRASIS.

In Concilio Generali Lateran. sub Alexand. III. Pontifice statutum fuit, non tantum ut Episcopis & Archiepiscopis, ac alijs inferioribus, ex causa visitationis procuraciones (moderate scilicet, & juxta receptam consuetudinem, ut supra jam dictum) præberentur, sed Legatis etiam Sedis Apostolicæ, aut Nuntijs, si à summa Sede ad diversas Provincias mitterentur, procuraciones præstarentur, si per locum aliquem transirent: in tamen, ut si moram longiorem in loco aliquo trahere cogantur, plures etiam Ecclesiæ concurrere debeant, ad procuraciones has expediendas, ne una Ecclesia aut altera Ecclesia nimium gravetur.

SUMMARIUM.

Legatis suis hodie ipse Pontifex de necessarijs ad iter providet.

NOtandum. Prudenter quidem statutum esse in reverentiam Sedis Apostolicæ, ut procuraciones ejus Sedis Legatis, qui locum aliquem transiterent, etiam si necessitates præstentur; ob multas tamen difficultates sanctius hodie observari, ut Legatis talibus ab ipsa summa Sede, de necessarijs sumptibus ad iter faciendum provideretur.